

Mihai Tudor Olteanu

Pictura ca o scară a raiului „caci Tu esti cel ce aduci si cel ce Te aduci, cel ce impartii si cel ce Te impartii. Hristoase, Dumnezeul nostru.”

Pictorul Revoluției de la Timișoara

Mihai Teodor Olteanu e considerat de peste douăzeci de ani pictorul Revoluției. Exaltat într-o lume de apatici și entuziașt când alții sfredolesc suspiciunea, el pictează și trăiește ca să continue idealurile tinerilor uciși, ale părinților lor, cărora nu poți să le vindeci pierderea, relativizând semnificațiile răsturnării dictaturii cu prețul sângelui. Revoluția de la Timișoara i-a dăruit pictorului forța libertății de expresie și de acțiune. Pictura e destinată cetății și acțiunilor de caritate, ca un prinos continuu adus astfel martirilor revoluției, uitați de beneficiarii ei și cu atât mai mult de către cei care

au confiscat-o. Cel ce a fost studentul și licențiatul Institutului de Arte Plastice din Cluj, unde i-a avut profesori pe Aurel Ciupe, Teodor Botiș și Mircea Crișan, prieten cu Horia Bernea, cu care împarte multe paradigme comune, iubirea de Dumnezeu și de natura luxuriantă, praporii, coloana în grădină, tema grădinii Maicii Domnului. Mihai Teodor Olteanu este un artist de un talent debordant, în care iubitorii picturii redescoperă lumina și cromatica Școlii Balcicului, smalțurile ceramicii românești și spirala desenului, un neoimpresionism seducător vizual ce te scufundă, în visare și scrutarea de sine. Artistul mai e celebru și prin primirea făcută Majestaților Lor la Timișoara, regele Mihai și regina Ana, când primarul orașului, domnul Ciuhandu, membru marcant PNȚcd, i-a dat mână liberă ca să-l întâmpine pe Suveran, iar pictorul a pregătit un alai de zece călăreți, cinci pe cai albi și cinci călărind cai închiși la culoare, un portret al regelui Mihai și o icoană ce le-au fost dăruite la intrarea în Ghiroda, la 2-3 km de aeroport, acolo unde au fost întâmpinați. Impresionează publicul iubitor de pictură prin fervoarea credinței, o inocență generoasă, un suflet locuit de o biografie scăldată, ca și maturitatea artistică, de modele exemplare. Aflăm din propriile mărturisiri că tatăl, care a fost închis în pușcăriile politice între 1956 și 1964, avea un talent rar de a scrie frumos, darul caligrafiei, pe care și l-a exersat în detenție scriind poeme pe talpa de lemn a pantofilor. Pictează icoane de la câțiva ani cu imaginile picturii de frescă din biserica unde a mers cu mama să se roage pentru ca tatăl să-i fie eliberat. Acest hieratism se păstrează în întreaga creație a artistului, marcată, indiferent de temă, compoziție și anotimp, de o beatitudine și de omniprezența spiritului

filocalic. De unde sentimentul că ai în față un pictor care parcă se roagă pictând, că pictura e pentru el și o formă de rugăciune. Îți amintește cu sentimentul acela aparte pe care l-a trăit atunci că lumea este una și unică pentru toți și că Iubirea și Arta vor conta întotdeauna. Mari bucurii rămân până azi expoziția din Olanda, din primăria orașului Amsterdam, sau aceea de la Muzeul Bazilicii Notre Dame din Lyon... Mihai Teodor Olteanu vorbește mai des despre suflet decât despre culori și tehnici picturale. Pentru el tabloul este o stare a sufletului, o ofrandă adusă lui Dumnezeu. A avut zeci de expoziții și sute de colecționari dețin lucrările sale, iar multe altele au fost dăruite pentru strângerea unor fonduri destinate faptelor caritabile sau restaurării și achiziției unor instrumente muzicale, precum o orgă, de pildă.

Din dor de Vincent van Gogh

Mihai Teodor Olteanu a avut multe expoziții în ultimii doi ani în țară și străinătate. Creația lui e prezentă în numeroase colecții din țară și străinătate. Pictorul a fost invitat să expună de curând la New York și în urmă cu câteva zile, prezent la cel de-al 35-lea Congres al Academiei Româno-Americane, a fost invitat să expună la Bari și Toronto. În 1992, aflat la Amsterdam cu o expoziție, în care figura și portretul reginei Beatrix a Olandei, i-a dăruit reginei acest portret pe care reprezentanți ai Casei Regale veniseră ca să-l achiziționeze. Alte două portrete ale unor membri ai caselor regale europene și un portret al împăratului Japoniei au fost pictate de artist și fac parte din colecțiile în cauză.

Grigorescu, Luchian, Andreescu sunt maeștrii pe care-i descoperă copil în muzeele din Ardeal în vreme ce admiră pictura magiștrilor universali Rembrandt și El Greco din albume. Albumele cu impresionisti îi populează atelierul și uneori o expoziție întregă e dedicată unui pictor fără ca lucrările expuse să-l pastişeze. În galeriile din Timișoara, la Helios, prin expoziția intitulată „Din dor de Vincent” a fost limpede mărturisirea unui cult față de pictura lui Vincent van Gogh. Mihai Teodor Olteanu se regăsește în marele pictor născut în Olanda nu doar prin atracția pe care i-o împărtășește pentru uriașele floarea-soarelui și natura scaldată în lumină. Au în comun, dar să păstrăm proporțiile!, o emoționalitate intensă, o fragilitate conținută, o educație vizuală marcată de lăcașuri de cult. Îi deosebește însă „succesul” în viață. În vreme ce Van Gogh nu a vândut decât o singură lucrare, Mihai Teodor Olteanu e căutat de o mulțime de colecționari pretutindeni unde expune. Pensulația olandezului excepțională ca tehnică și intensitate simbolică l-a cucerit pe artistul român. Dovadă tensiunea suprafețelor sale pictate, mișcarea și vibrația până la paroxism a liniei, ritmul liric și poezia obținută prin metonimiile pânzei, acele detalii în care irumpe întregul din nenumărate și unice „pars pro toto”, funcționând fiecare asemenea instrumentelor în simfonie. Olteanu pictează carismatic și dramatic deopotrivă, e absorbit de esența naturii, a omului, a lui Dumnezeu. Pictează mult încontinuu, asemenea marelui pictor olandez. La moartea lui Van Gogh s-au găsit peste 900 de picturi și 1.100 de desene, duse la capăt de-a lungul unui deceniu de creație. Ceea ce înseamnă cam o pictură la patru zile și un desen la trei zile. În 27 iunie 2011 a avut loc vernisajul expoziției intitulate „Heaven Night” a pictorului român la galeria de artă „Pro Arte” din Cluj. Expoziția urma celei de la Lugoj și celei de la Timișoara, într-o cadență ce pare neverosimilă, dacă nu le-ai văzut și dacă internetul nu ar dovedi că ele au existat, ba chiar mai mult, că prea puține lucrări se repetă, artistul fiind îndeobște prezent cu picturi noi, văzute anume și concepute pentru fiecare simeză. Expozițiile sunt vernisate într-un ritm incredibil, artistul pictează cum respiră, ca și cum ceea ce vede cu sufletul devine imediat pictură. Regăsesc în unele pânze tușa spiralată și curbele pensulațiilor din Van Gogh, verdele adânc cu infinite nuanțe pictate abrupt din „Peisajul de la Saint-Remy” și norii cumulus pictați vânjos, ca niște caiere. Mușcătura contrastelor unică din peisajele cu munții, cei de la Saint Remy la Van Gogh, cei din Ardeal și dinspre Banat din peisajele lui Olteanu. Descopăr aceeași plăcere a decupajului în peisaje, a fațadelor de construcții, cu uși și coloane, cu acoperișe țuguiate precum în celebra Biserică din Auvers-sur-Oise ori peisajul cu strada din satul Auvers sau grădinile de zarzavat din Montmartre sau peisajul cu o casă albă în

noapte. Nu pot să nu remarc asemănări de cromatică, pensulație și compoziție între peisajele pictate în noapte cu poduri reflectate în apă, cu firmamentul de stele aprins, cu acoperișuri văzute dinspre atelier. Nu cred că e o reacție care diminuează valoarea unui artist faptul că pânzele lui îți amintesc o anumită atmosferă, lumea artei unui mare pictor al lumii despre care recunoaște el însuși cu filială admirație că-i este dor. Așa că mi-am amintit de „Casa galbenă” care e adăpostită de Muzeul Van Gogh, de „Podul Langlois de pe Arles”, de „Via roșie”, de cutezanța exploziilor cromatice și a culorilor puse pe pânză ca un vertij.

Pictura ca o Scară a raiului

Am avut bucuria să-mi lansez ultima carte „Scara leilor” și în orașul Lugoj, un soi de leagăn generos și dinamic al culturii cărții, grație Henrietei Szabo și echipei sale. Galeria însoțită cu ferestre largi înspre stradă, care adăpostește întâlnirea mea și a lui Marius Ghilezan cu cititorii, învecina volumele noastre cu o expoziție care mi-a atras atenția, mai întâi prin tablourile luminoase, vitale, cu tușe în cascade, ecouri și vârtejuri, precum la Van Gogh. Apoi interesul mi-a fost trezit de titlul expoziției, care suna ca o replică la „Scara leilor” și „Țigara unui vrăjitor de paie”. Expoziția pictorului timișorean Mihai Teodor Olteanu, deschisă la Galeriile de Artă din Lugoj sub genericul „Scara raiului”, așeza pânzele artistului memorabile prin învălmășirea culorilor sub acest generic, clamând ascensiunea, levitația, creșterea spirituală și paradisul. A fost prima mea întâlnire directă cu picturile acestui artist care pictează precum respiră, cunoscut de prieteni și cetățenii orașului ca Pictorul Revoluției. În primele zile ale libertății Timișoarei a pictat în fața Catedralei o poartă din icoane, ca un altar sub cerul liber pentru a-i mulțumi lui Dumnezeu că și-a întors fața înspre români și a-i arăta că nu ne-am uitat credința în pofida deceniilor de ateism impuse de comunism. Poarta de icoane pictate de Mihai Teodor Olteanu a fost comparată cu Poarta Brandenburg, la ceasul eliberării și reunificării Germaniei, după căderea și demolarea Zidului Berlinului, fărâmițat în relicve și adus în case sub forma dumiștilor de ciment și cărămizi pictate cu graffiti. Acest moment a fost unul al consacării civice pentru pictorul cunoscut și prețuit pentru creațiile sale dinainte de revoluție, căruia nu i-a fost dat să vadă muzeele lumii decât din albume, înainte de 1990. Revoluția de la Timișoara, pe care nu concepe să o pună nimene sub semnul îndoielii, i-a marcat profund viața și opera. Pânzele pictate apoi au o zonă însângerată de uleiuri așezate cu cuțitul de parcă în fiecare peisaj, natură moartă sau portret ori icoană, stigmatele credinței în libertate și-ar arăta prezența.

Peisajele ca o artă a fugii transpusă în privire

În seria de peisaje care individualizează arta lui Mihai Teodor Olteanu, trebuie să privim transfigurarea, vocația artei, și nu triumful unui mimesis bine pus la punct. Nu întâmplător Mihai Teodor Olteanu alege dintre axiomele unor mari artiști cuvintele spuse de Picasso despre acei pictori care transformă soarele într-un spot galben în vreme ce alții, adevărații pictori transformă un spot galben în soare. Ușurința de a picta a artistului ne poate descumpăni, cineva ar putea să spună că pictează așa de ușor și rapid de parcă ar zbura. Fulguranța, adierea culorilor, rotirea pensulei nu întâmpină poticniri. Turlele unei catedrale împrumută trunchiurilor de copaci verdea, griul, albul, galbenul tocmit cu liniște în vreme ce aceeași culoare își amplifică dimensiunea și forța în coroana frunzelor, în prim-planul pământului pictat ca o apă curgătoare dacă nu apa curgătoare e pictată ca un pământ înfățat și învârtoșat de frunze și brazde. Pictorul se joacă alteori și pune tubul de ulei alb pe o pensulă mare, desenând ca un ajur între copaci și apă, un soi de parapet, de gard buclat, în ochiuri largi de dantelă. Același alb intră subțiat, cu zig-zaguri și goluri, zvâcnet de trestie, în frunzișuri, în coaja copacului, în pântecoasa creastă circulară a munților, delimitată de cer și liziera prim planului. Privitul cu lupa al picturilor te înduioșează la gândul că, așa cum aceeași culoare poate picta tot ce există și toate elementele și materiile vieții, tot așa tot ce există este legat de toate prin sângele, viața sau ADN-ul acestei culori. Ziduri și fațade de case și ogrăzi ardelențești, poduri peste ape din țară și alte orașe ale

lumii, portaluri și porți, ferestre în fațade de variate culori intense, cu canaturi groase sunt montate în ziduri asemeni pietrelor prețioase. Culoarea e așezată în peisaje lumești precum mătasea, firul de argint și de aur în obiecte de cult, destinate ritualului religios. Asemeni agatelor, cuarțului bulbucată, cristalului de stâncă, smaraldelor și turcoazelor ori coralului în coperțile ferecate ale Evangheliarelor, în ferecăturile de moaște, pe patrafire și acoperământe de icoană, de sfinte vase și de morminte, în colivare de argint aurite, în broderii de epitafuri, în dvere, văluri de tâmplă...

E imposibil să nu simți religiozitatea care dă aură și smerenie tuturor acestor peisaje din toate anotimpurilor, aprige și iuți în a se naște, intuitive și intemperante, glorificând o frumusețe venită parcă dinspre două târâmuri legate ca rugăciunea rostită de Iisus, pe care o citim în „Matei”, capitolul 6, 9-13, în cuvintele „precum în cer așa și pe pământ”, rugăciunea sau predica de pe munte, mult rostitul ori șoptitul în gând „Tatăl nostru”. Artistul e profund credincios. De unde și simplitatea sa și liniștea monahală pe care o păstrează la evenimente de care se desprinde pentru a predica, urmăriți-l pe internet credința sa în artă, în frumos, în adevăr. Florile, buchete, cu o imensă ardere și voluptate în asocierea culorilor sunt parte din nesfârșite serii de naturi moarte, desprinse mereu dintr-un peisaj sufletesc, rafinate și uneori sălbatece ofrande cromatice. Fiecare buchet pictat ne trimite la o stare de suflet, liniște, provocare, admirație, nostalgie, neliniște, furtună lăuntrică, scenografie, artificiu, inocență. Marea bogăție oferită privirii sunt culorile, dezlănțuite mereu, șerpuitoare, vii, înflăcărare, în palete și serii dramatice, de galbenuri și de verde precum în celebra „Grădină de la Daubigny”, una dintre pânzele de la finele vieții pe care a pictat-o Van Gogh din care nu transpar depresia, deznădejdea. Zona decorativă e bine cumpănită din sălbătică și libertatea pe care și-o asumă buchetele, exotice, orgolioase, insolite. Înscenarea frumosului nu e ascunsă. Dimpotrivă. Vârtejul florii-soarelui pictate de Vincent s-a mutat în toate corolele, jerbele, florile ce năpădesc ferestre, ziduri, coloane, portaluri, agățătoare, într-o frenezie a viului și sărbătorii naturii ce însuflețește privirea și dă suflet mereu celor văzute de pictor. Nu poți să nu-ți dorești însoțirea cu aceste pânze care pictează sănătatea și solaritatea frumosului, seninătatea, smerenia, salvarea prin credință, jertfa eucharistică, arta ca o semănare de roade și ca o hrană (nu am uitat splendida expoziție „Hrana” a lui Horea Bernea și nici tabloul său ca un peisaj „Pomenirea”), arborele vieții. Artistul ne repetă aceste adevăruri în toate picturile lui în care talentul se însoțește cu buna credință și culorile cu iubirea celor ce sunt, într-o frumusețe liniștită, monahală și o splendoare a florilor și grădinilor de mănăstiri și biserici, iar nu de parcuri și sere. Mihai Teodor Olteanu transpune frumosul din lumea profană în cea religioasă, după acel model al cântecelor populare rescrise în arta fugii, unde armonia și reluarea motivelor, care se repetă, sunt ca și treptele, aceleași și mereu altele, când se urcă și se înalță în scara raiului, scara privirii în orizontul tot mai blând și luminat al înțelegerii. **(Doina Uricariu)**